

ضوابط و روش های مدیریت اجرایی پسماندهای کشاورزی

شورای عالی حفاظت محیط زیست در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۹ کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط زیست بنا به پیشنهاد شماره ۴۴۲۴۵-۱ مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۳ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد ماده (۱۱) قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳ - ضوابط و روشهای مدیریت اجرایی پسماندهای کشاورزی را به شرح زیر موافقت نمود:

ماده ۱. واژه ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف. قانون: قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳

ب. سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

پ. ضوابط پسماندهای پزشکی: ضوابط و روشهای مدیریت اجرایی پسماندهای پزشکی و پسماندهای وابسته موضوع تصویب نامه شماره ۱۵۸۷۱/ت/۳۸۴۵۹ ک مورخ ۱۳۸۷/۲/۸.

ت. پسماند عادی کشاورزی: پسماندهایی که به صورت معمول از فعالیتهای کشاورزی و صنایع وابسته به آن در شهرها و روستاها تولید می شود.

ث. پسماندهای ویژه کشاورزی: پسماندهای کشاورزی که دارای یکی از خواص خطرناک از قبیل سمی بودن، بیماری زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردندگی و مشابه آن باشند و یا نیاز به مدیریت خاص دارند.

ج. بی خطر سازی: اقداماتی که ویژگی خطرناک بودن پسماندهای کشاورزی را رفع نماید.

چ. تفکیک پسماند کشاورزی: جداسازی بخش قابل استفاده پسماند جهت بازیافت.

ح. تولید کننده پسماند: افراد حقیقی و حقوقی که در نتیجه فعالیتهای آنان پسماندهای عادی و ویژه کشاورزی ایجاد می شود.

تبصره. سایر تعاریف مندرج در این ضوابط همان تعاریف قانون و آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۲۸۴۸۸/ت/۳۲۵۶۱ هـ مورخ ۱۳۸۴/۵/۱ می باشد.

ماده ۲. وزارت جهاد کشاورزی موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به اجرای موارد زیر اقدام نماید:

الف. ترویج و آموزش تولید کنندگان و روستائیان در راستای کاهش پسماند کشاورزی با همکاری مدیریت اجرایی پسماند موضوع ماده (۷) قانون و با استفاده از خدمات فنی بخش خصوصی و تعاونی.

ب. تدوین و ابلاغ دستورالعمل حمل و نقل (شرایط نگهداری بهداشتی و پیش سرمادهی) انواع محصولات کشاورزی جهت کاهش تولید پسماند مربوط به حمل و نقل محصولات کشاورزی با همکاری وزارتخانه های راه و ترابری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

پ. تدوین استانداردهای بسته بندی محصولات کشاورزی با همکاری موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.

تبصره. نحوه نگهداری محصولات کشاورزی باید در برچسب های بسته بندی به صورت نوشتاری و تصویری درج شود.

ت. تدوین، اجرا و نظارت بر برنامه جامع اصلاح روشها و شرایط نگهداری محصولات کشاورزی.

ث. پیش بینی راهکار در مرحله تولید محصولات کشاورزی در جهت تولید محصولات با قابلیت نگهداری و عمر مفید بیشتر و کاهش تولید پسماند .

ج. راه اندازی نظام تضمین کیفیت محصولات کشاورزی با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به منظور کاهش تولید پسماند .

چ . برنامه ریزی لازم جهت خرید و مصرف کودهای کمپوست حاصله .

ح. نظارت بر اجرای ضوابط و روشهای مصوب .

ماده ۳. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است به منظور کاهش تولید پسماند نسبت به تدوین نظام ارتقای دانش تغذیه و اصلاح الگوی مصرف محصولات کشاورزی اقدام نماید.

ماده ۴. وزارت بازرگانی موظف است با همکاری وزارتخانه های جهاد کشاورزی و صنایع و معادن در راستای کاهش تولید پسماند کشاورزی، سیاست ها و راهکارهای اجرایی زیر را اجرا نماید:

الف. توسعه امکانات ذخیره سازی، قیمت گذاری خدمات ذخیره سازی و ایجاد ظرفیت بهینه برای صنعت ذخیره سازی از جمله سردخانه برای محصولات فساد پذیر و سیلو برای محصولات کمتر فسادپذیر.

ب. بستر سازی برای ایجاد تشکل های خصوصی و تعاونی در زمینه خدمات فنی، پشتیبانی، تامین و عرضه نهاده ها، بازاریابی، بازار رسانی در راستای یک جریان مکانیزه و تعریف شده به صورت زنجیره ای پس از برداشت تا مصرف با رویکرد کاهش تولید پسماند.

پ. همکاری در راه اندازی پایانه های روستایی حمل و نقل محصولات کشاورزی با تشکلهای بخش خصوصی و دستگاههای اجرایی مربوط .

ت. اندازه گیری و تعیین سهم هر یک از نقاط زنجیره عملیات پس از برداشت در تولید پسماند به تفکیک محصول و اجرای برنامه اصلاح آن .

ث. حمایت از گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی به منظور افزایش درصد محصولات فرآوری شده و کاهش تولید پسماند.

ماده ۵. مدیریت اجرایی پسماندهای عادی و ویژه موظف است با توجه به شرایط آب و هوایی نسبت به تهیه دستورالعملهای تفکیک پسماندهای عادی و ویژه براساس خصوصیات تجزیه پذیری فیزیکی و شیمیایی و قابلیت های تبدیل آنها اقدام نماید و خصوصیات پسماند عادی کشاورزی را به تائید وزارت جهاد کشاورزی و خصوصیات پسمانده ویژه کشاورزی را به تائید سازمان برساند .

ماده ۶. تولید کنندگان، مدیریت اجرایی پسماندهای کشاورزی و اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع تبصره ماده (۷) قانون موظفند نسبت به تفکیک پسماندهای عادی و ویژه، جداسازی پسماندهای بازیافتی (فساد پذیر ، خشک ، ویژه) از پسماندهای غیر بازیافتی و دفنی اقدام نمایند.

ماده ۷. تولید کننده پسماندهای ویژه کشاورزی در بخش های پسماند عفونی، پسماند تیز و برنده و پسماند شیمیایی و دارویی موظف است از ضوابط پسماندهای پزشکی به منظور مدیریت این پسماندها استفاده نماید.

تبصره ۱ . نظارت بر حسن اجرای این ماده حسب مورد به عهده سازمان های مربوط در وزارت جهاد کشاورزی می باشد و باید بصورت سالانه به سازمان گزارش دهند.

تبصره ۲ . برنامه مدیریت اجرایی پسماندهای موضوع این ماده باید به تائید وزارت جهاد کشاورزی برسد .

ماده ۸. تولید کننده محصولات بازیافتی و کمپوست حاصل از پسماندهای عادی کشاورزی قبل از ارایه به بازار مصرف باید به تائید اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان برسد.

ماده ۹. هر روش تبدیل پسماند ویژه کشاورزی به عادی از طریق تدوین دستورالعملهای مرتبط با هر پسماند توسط تولید کننده در چارچوب قوانین و مقررات مربوط و تأیید سازمان مشخص و تعیین می گردد.

ماده ۱۰. مدیریت اجرایی پسماند و اشخاص حقیقی و حقوقی دارای مجوز استقرار سیستم دفع پسماند ویژه، موظفند ضمن دریافت مجوز از سازمان، ملاحظات زیست محیطی را رعایت نمایند.

ماده ۱۱. واحدهای کوچک دامپروری و آبی پروری موظفند مطابق ضوابط پسماندهای پزشکی عمل نمایند و گزارش مدیریت پسماندهای ویژه را هر سال به ادارات کل محیط زیست و جهاد کشاورزی استان ارائه نمایند.

ماده ۱۲. تولید کنندگان و وارد کنندگان کود و سم موظفند:

الف. جنس ظروف مورد استفاده را به گونه ای انتخاب نمایند که با روش تصفیه یا امحائی که از سوی وزارت جهاد کشاورزی با همکاری سازمان تهیه و اعلام می گردد مطابقت داشته باشد.

ب. از طریق ساز و کارهای تشویقی و یا دریافت ودیعه نسبت به برگرداندن ظروف سم و کود مصرف شده و یا کود و سمهای سنواتی و تاریخ گذشته اقدام نموده و نسبت به امحاء علمی متناسب با نوع پسماند مطابق ضوابط زیست محیطی اقدام نمایند.

تبصره ۱. مصرف کنندگان و کشاورزان موظفند نسبت به تحویل ظروف سم و کود مصرف شده و کود و سمهای مصرف نشده تاریخ گذشته و یا فاسد شده به توزیع کننده یا فروشنده و یا عاملین آنها اقدام نمایند.

تبصره ۲. وزارت جهاد کشاورزی موظف است در پایان هر سال مقادیر سموم فاسد و سنواتی که بعنوان پسماند ویژه محسوب می گردند، به سازمان اعلام نماید.

ماده ۱۳. مراجع قضایی به موجب شکایت وزارت جهاد کشاورزی، سازمان مدعی العموم در مورد تخلفات مرتبط به مدیریت پسماند کشاورزی موضوع این آیین نامه بر اساس گزارشات تسلیمی دستگاه های مذکور در جرایم مشهود رسیدگی می نمایند.

ماده ۱۴. مدیریت اجرایی پسماندها و سازمان مکلفند نسبت به ارائه گزارش تخلفات مرتبط با مدیریت پسماند کشاورزی به دادستانی محل وقوع اقدام نمایند و پس از دریافت مجوز قضایی با همکاری نیروی انتظامی نسبت به پیش گیری از ادامه تخلف اقدام و با هزینه متخلف آثار تخریبی بوجود آمده را برطرف نمایند. در صورت انجام نشدن اقدامات اصلاحی، مدیریت اجرایی پسماند و سازمان می توانند راسا اصلاحات لازم را انجام و هزینه های مترتب را با نظر کارشناس رسمی دادگستری از متخلف وصول نمایند.

ماده ۱۵. مدیریت اجرایی پسماندهای کشاورزی موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به اجرای موارد زیر اقدام نماید:

الف. انتخاب یک یا تلفیقی از روشهای تصفیه، دفع و امحای پسماندهای ویژه کشاورزی و اجرای آن پس از تأیید سازمان.

ب. تدوین سالانه برنامه مدیریت اجرایی و برنامه آموزشی بر اساس آمار پسماند تولیدی و ارائه آن به نمایندگان سازمان یا وزارت جهاد کشاورزی.

تبصره ۱. سازمان بنادر و دریانوردی و مدیران صنایع مرتبط با بخش کشاورزی موظفند با همکاری دستگاههای ذیربط آمار پسماند عادی را به مدیریت اجرایی ارائه نموده و برنامه عملیاتی مدیریت پسماند ویژه را به تأیید اداره کل محیط زیست استان رسانده و مطابق آن اقدام نمایند.

تبصره ۲. برنامه آموزشی پسماند عادی باید به تأیید سازمان جهاد کشاورزی استان و پسماند ویژه به تأیید سازمان برسد.

پ. تدوین و اجرای برنامه های حمایتی تشویقی کشاورزان جهت همکاری در مدیریت پسماند کشاورزی با همکاری سازمان جهاد کشاورزی استان.

ت. ارائه گزارش عملکرد مجموعه تحت مدیریت خود به اداره کل حفاظت محیط زیست و سازمان جهاد کشاورزی استان در پایان هر سال .

ث. شناسایی ابزارها و فناوری های جدید که باعث تفکیک بهینه پسماند از مبدا خواهد شد.

ج. آموزش جداسازی پسماندهای عادی و ویژه در بخش کشاورزی با همکاری وزارت جهاد کشاورزی .

چ. احداث واحدهای پردازش پسماند با تاکید بر تفکیک مفید و با توجه به امکان سنجی و رعایت اصول زیست محیطی به منظور کاهش حجم فیزیکی پسماند غیر بازیافتی و دفنی .

ح. برچسب گذاری پسماندهای ویژه کشاورزی با رعایت موارد زیر:

۱. هیچ پسماندی نباید بدون داشتن برچسب و تعیین نوع محتوای کیسه و یا ظروف از محل تولید خارج شود .

۲. برچسب ها با اندازه قابل خواندن باید بر روی ظرف یا کیسه چسبانده و یا به صورت چاپی درج شوند.

۳. برچسب در اثر تماس یا حمل ، نباید به آسانی جدا یا پاک شود.

۴. برچسب باید از هر طرف قابل مشاهده باشد.

۵. بر روی برچسب باید مشخصات زیر ذکر گردد: نام ، نشانی و شماره تماس تولید کننده / وارد کننده ، تاریخ

تحویل ، نوع ماده شیمیایی (حداقل مقادیر تضمین شده) ، احتیاط ، کمک های اولیه ، روش های مدیریت

پسماند (مورد تأیید سازمان)

ماده ۱۶. اشخاص حقیقی و حقوقی دارای مجوز از سازمان موظفند برای حمل و نقل و نگهداری پسماندهای ویژه مطابق ضوابط پسماند پزشکی عمل نمایند.

تبصره. حمل و نقل فرامرزی پسماند ویژه ، تابع قوانین و ضوابط کنوانسیون بازل می باشد.

ماده ۱۷. پس از بی خطر سازی پسماندهای ویژه کشاورزی، پسماند مورد نظر مشمول مقررات پسماندهای عادی خواهد بود.

تبصره. تشخیص تبدیل پسماند ویژه به پسماند عادی با تأیید اداره کل حفاظت محیط زیست استان و با هزینه تولید کننده خواهد بود.

ماده ۱۸. دستگاههای اجرایی موظفند به منظور توسعه فعالیت ها و تشویق بخش غیردولتی در امر آموزش و ترویج ، شناسایی، اصلاح مدیریت پسماند، زمینه های لازم برای سرمایه گذاری این بخش را در برنامه های توسعه پنجساله پیش بینی نمایند .

ماده ۱۹. سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و رسانه های اطلاع رسانی وابسته به دستگاههای دولتی موظفند نسبت به تهیه و پخش برنامه های آموزشی موضوع این آیین نامه با نظارت سازمان و وزارت جهاد کشاورزی اقدام نمایند.

تبصره . سازمان و وزارتخانه های صنایع و معادن، علوم و تحقیقات فناوری، جهاد کشاورزی، کشور و آموزش و

پرورش موظفند نسبت به اجرای آموزشهای مورد نیاز به منظور مدیریت پسماند کشاورزی، اقدامات لازم را به عمل آورند.

ماده ۲۰. وزارت جهاد کشاورزی موظف است سالانه گزارش اقدامات انجام شده در اجرای این ضوابط را به سازمان ارائه دهد.

ماده ۲۱. مدیریت اجرایی پسماند، سازمان و وزارت جهاد کشاورزی موظفند دستورالعملهای نحوه اجرا و مراحل عملیاتی پسماندهای بخش کشاورزی مرتبط با وظایف سازمانی خود را ظرف شش ماه پس از ابلاغ این مصوبه تهیه و ابلاغ نمایند.

تبصره . وزارت نیرو موظف است به منظور تدوین دستورالعملهای مربوط، اطلاعات مربوط به حساسیت و آسیب پذیری

منابع آب (اسامی ، موقعیت و پراکنش کلیه منابع آب زیرزمینی و سطحی) را به اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این ماده ارائه نماید.

ماده ۲۲. وزارتخانه های کشور و جهاد کشاورزی و سازمان و سایر دستگاههای ذیربط اعتبارات مورد نیاز اجرای این ضوابط و روشهای اجرایی را در لوایح بودجه سنواتی پیش بینی نمایند.

